

Voorstel van de 9 deelnemende gemeenten aan het rekenkameronderzoek

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 24 september 2020

Agendapunt : Rekenkameronderzoek

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Voorstel uitwerking Conclusies en aanbevelingen Rekenkameronderzoek

Beslispunten:

1. De conclusies en aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek unaniem te onderschrijven en het DB de opdracht te geven deze in een gezamenlijk plan van aanpak uit te werken;
2. Voor de uitwerking in te stemmen met de voorgestelde projectmatige aanpak en de trekkersrol daarbij te beleggen bij (een afvaardiging van) de deelnemers;
3. Binnen de ODZOB-begroting 2020, de daarvoor benodigde inzet en het budget beschikbaar te stellen rekening houdende met de volgende zaken:
 - a. 200 interne uren ODZOB voor facilitaire ondersteuning;
 - b. € 25.000 voor inhuur van deskundige externe begeleiding;
 - c. De totale kosten ten laste te brengen van het budget collectieve taken 2020.
4. Alle deelnemers van de GR ODZOB met een nieuwsbrief te informeren over het besluit van AB ODZOB.

Aanleiding

In augustus 2019 is door negen gemeenteraden, binnen het totaal aantal van 22 deelnemers aan de GR ODZOB, een Rekenkameronderzoek ingesteld. Gemeenteraden worstelen al langer met vragen hoe de gemeenschappelijke doelen, van deze op uitvoeringstaken gerichte GR tussen colleges, doeltreffend en doelmatig gerealiseerd kan worden en hoe ze daarbij tevens de democratische controle goed kunnen borgen. Dit is belangrijk voor zowel de kaderstellende als ook voor de controlerende rol van alle deelnemers. De centrale vraag die daarvoor is geformuleerd is: Wat is de doeltreffendheid en doelmatigheid van de ODZOB? Het onderzoek is in maart 2020 met een rapportage afgerond (zie bijlage 1).

De deelnemende rekenkamercommissies hebben hun gemeenteraden voorgesteld om hun colleges op te dragen om via besluitvorming in het AB van de ODZOB, binnen 3 maanden te komen met een concreet plan van aanpak ter uitwerking van de conclusies en aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek. Dit om het samenspel met de ODZOB te verbeteren uitgaande van de maatschappelijke opgaven, de toegevoegde waarde van de ODZOB aan de beoogde maatschappelijke effecten en heldere afspraken over de daarbij behorende sturing, ijkpunten, monitoring en evaluatie.

De gemeenteraden van de Rekenkamergemeenten kunnen natuurlijk individueel raadsbesluiten nemen. Op basis van het Rekenkameronderzoek hebben zij eenduidige en gezamenlijk geformuleerde conclusies en aanbevelingen vastgesteld. Het heeft de voorkeur om de uitwerking van deze conclusies en aanbevelingen te verbreden naar alle deelnemers binnen de ODZOB en deze door middel van besluitvorming in het AB te onderschrijven. Met dit AB-voorstel wordt hieraan invulling gegeven.

Concreet wordt voorgesteld om de conclusies en aanbevelingen, met betrokkenheid van alle partners binnen de GR ODZOB, binnen drie maanden uit te werken in een concreet Plan van aanpak.

Proces

- Augustus 2019 : Start Rekenkameronderzoek i.z. ODZOB
- 17 maart 2020 : Toezending rapportage Rekenkameronderzoek aan alle deelnemers;
- 20 maart 2020 : Memo ODZOB "Reflectie rekenkameronderzoek" aan AB leden ODZOB (zie bijlage 2);
- 2 april 2020 : Besluit DB ODZOB over de follow up:
 - De 9 opdracht gevende gemeenten zijn aan zet om hun positie te bepalen;
 - De ODZOB heeft hierbij een volgende rol en wacht reacties gemeenteraden af;
 - Verdere positiebepaling pas na bespreking reactie gemeenteraden in AB;
 - Moment van agendering in AB is afhankelijk van raadsbehandeling door betrokken raden.
- 4 juni 2020 : Besluit DB ODZOB om de Rekenkamergemeenten te verzoeken een voorstel te maken voor behandeling van het Rekenkameronderzoek in het AB ODZOB van 24 september 2020
- 7 juli 2020 : Alle gemeenteraden van de negen Rekenkamergemeenten hebben medio juni 2020 kennis genomen van de rapportage. En hebben daarbij aangegeven het wenselijk te

vinden de conclusies en aanbevelingen gezamenlijk uit te werken in een Plan van aanpak. In bijlage 3 is een overzicht van de reacties opgenomen.

- 2^e kwart. 2020 : In de zienswijzen op de begroting ODZOB 2021 hebben ook diverse, niet in het Rekenkameronderzoek participerende gemeenten aangegeven belang te hechten aan de uitwerking van de conclusies en aanbevelingen, dan wel dat zij andere verbeterwensen hebben ten aanzien van het functioneren van de ODZOB.

Kernboodschap

De concrete vraag ligt nu voor of er een meerderheid binnen het AB is om samen aan de slag te gaan met het opstellen en uitvoeren van een Plan van aanpak op basis van de uitkomsten van het Rekenkameronderzoek. De conclusies en aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek bieden kansen en geven voldoende aanleiding om met hoge prioriteit te starten met het opstellen en uitvoeren van het voorgestelde Plan van aanpak. Het beoogde effect is de samenwerking binnen GR ODZOB duurzaam te verbeteren ten aanzien van de kaderstelling en de doeltreffendheid en doelmatigheid van hun inzet, inclusief de sturing hierop en de verantwoording ervan.

Argumenten

1.1 De conclusies en aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek bieden kansen voor verbetering van de samenwerking tussen alle deelnemers van de GR ODZOB en de ODZOB.

De conclusies en aanbevelingen in het rapport richten zich in belangrijke mate op het verbeteren van de kaderstelling en de aansturing van de ODZOB, en de aansturing binnen ODZOB. Daarnaast op het vergroten van de kosteneffectiviteit van de ODZOB en de toegevoegde waarde van met name het collectieve takenpakket. Dat zijn allemaal aspecten die voor alle deelnemers van belang zijn. Wij hebben er allemaal belang bij dat de tevredenheid, over de uitvoering van alle taken die de ODZOB voor haar deelnemers uitvoert, optimaal is.

1.1 De dynamiek van de opgaven en werkwijzen binnen de taakuitvoering van de verschillende deelnemers, vraagt van de ODZOB om beter mee te bewegen met de wensen vanuit het democratische proces. (gemeenteraden en provinciale staten).

De werkwijze en cultuur binnen de ODZOB anno 2020 sluit onvoldoende aan op de noodzakelijke en gewenste samenwerking binnen de opgaven en dynamiek van de deelnemers. De cultuur en werkwijze van de ODZOB is, sinds de oprichting ervan in 2013, in de basis onvoldoende meegegroeid. Waarbij de deelnemers gezamenlijk de pluriformiteit van lokaal maatwerk ombuigen naar meer gezamenlijke uniformiteit.

1.2 Met het uitwerken van de conclusies en aanbevelingen kunnen noodzakelijke kaders worden meegegeven voor het toekomstig functioneren van ODZOB.

Met het uitwerken van de conclusies en aanbevelingen in een plan van aanpak voor duurzaam verbeterde en vernieuwende samenwerking kunnen de opgaven, behoeften en werkwijzen over en weer worden herijkt. Dat kan resulteren in heldere kaders voor de begroting 2022 (die uiterlijk in november 2020 in het AB dienen te worden vastgesteld). En in de voorbereiding op de in 2021 te maken Kadernota 2022-2025. Hiermee kan de GR ODZOB met nieuw elan de volgende levensfase in. Dit met een goed en breed gedragen basis van complementaire samenwerking op basis van kwaliteit en vertrouwen.

2.1 Uitwerking van de conclusies en aanbevelingen in een Plan van aanpak vergt een prioritaire en projectmatige aanpak.

De deelnemers van de GR ODZOB dienen, zoals ook door DB ODZOB in april aangegeven, vanuit hun rol als opdrachtgever én eigenaar, het voortouw te nemen bij het maken van het plan van aanpak. ODZOB wordt in de uitwerking zeker betrokken. Met een open, transparante en constructieve houding zal, een gezamenlijke zoektocht naar verbetering worden gestart, die over en weer toegevoegde waarde zal gaan bieden.

Prioritaire aanpak

In het Rekenkamerrapport wordt voorgesteld binnen drie maanden een plan van aanpak te maken. Naar inschatting is die tijd ook nodig om met zorgvuldige afstemming tussen alle betrokkenen te kunnen komen tot gedragen voorstellen. Dit betekent dat besluitvorming over een uitgewerkt Plan van aanpak op zijn vroegst in februari/maart 2021 kan worden behandeld. Daarna kunnen de deelnemers en Rekenkamergemeenten (een jaar na oplevering van het Rekenkamerrapport) worden geïnformeerd over de uitkomsten van de besluitvorming en in gang te zetten verbeteracties. Voor het slagen cq succes van de aanbevelingen en

verbeteracties is er een wederzijdse afhankelijkheid tussen ODZOB en deelnemers. De raden en colleges zijn aan zet voor:

- Aanbeveling 1 (notitie over rol en positie)
- Aanbeveling 2 gebruikmaking van informatievoorziening en beïnvloedingsmomenten
- Aanbeveling 3 verduidelijken van de gemeentelijke, regionale en bovenregionale opgaven en doelstellingen waarvoor een bijdrage van de ODZOB wordt gevraagd. ODZOB kan daarop reageren of en hoe ze de bijdrage daarop kan leveren.

Die uitkomst dient te worden verwerkt in de aanbidding van de concept begroting 2022 aan de gemeenteraden om zienswijzen uit te brengen.

Besluitvorming over het plan van aanpak in november 2020 is niet haalbaar. Dit zou betekenen dat voor het maken van het Plan van aanpak na een akkoord door het AB ODZOB op 24 september 2020, rekening houdend met de termijn van aanreiken van stukken voor het voorbereidende DB ODZOB op 29 oktober 2020, slechts drie weken voor de uitwerking beschikbaar zijn.

Dit betekent ook dat eventuele kaders voor de begroting van 2022 parallel dienen te worden meegegeven aan ODZOB via de AB vergaderingen van september (voorbereidend) en besluitvormend (november) 2020.

Projectmatige aanpak

Het uitwerken van het Plan van aanpak vraagt tijdelijk significante inzet. Afstemming bij de partners zelf en onderling op het gebied van de inhoud, organisatiedeskundigen, control etc. Het gaat om een fundamentele verbetering waar met prioriteit aan gewerkt moet worden. De uitwerking kan alleen succesvol gebeuren met commitment van de deelnemers, de daartoe in te zetten capaciteit in een strakke projectmatige aanpak die in de volle breedte rekening houdt met de complexiteit en het gewenste tempo van uitwerking.

De volgende projectorganisatie wordt voorgesteld:

- Opdrachtgever en budgethouder: AB- & DB-ODZOB

Bij het formuleren van de opdracht wordt dit opdrachtgeverschap gedelegeerd aan de bestuurlijke Stuurgroep.

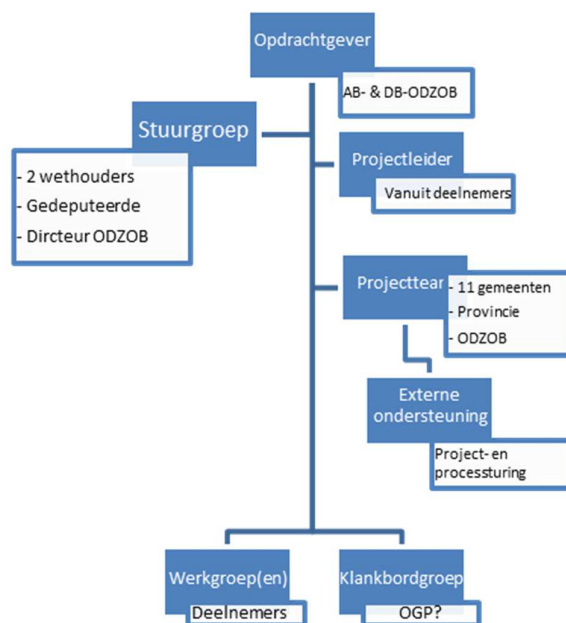
- Bestuurlijke stuurgroep: Twee wethouders, gedeputeerde, directeur ODZOB

De bestuurlijke stuurgroep benoemt een Projectleider vanuit de deelnemers. Hiervoor wordt externe ondersteuning georganiseerd.

- Projectgroep: Minimaal 11 gemeenten, provincie en ODZOB

Nog nader in te vullen met deelnemers die zeker willen deelnemen, waaronder Eindhoven, Helmond, Nuenen, Geldrop-Mierlo,

- Klankbordgroep: Alle deelnemers

3.1 De prioritaire opgave met beoogde gezamenlijke outcome voor duurzaam verbeterde samenwerking rechtvaardigen het inzetten van bestaande capaciteit en middelen van ODZOB en de deelnemers.

De deelnemers en de ODZOB hebben er gezamenlijk belang bij dat er zo snel mogelijk zicht komt op een goede uitwerking van de conclusies en aanbevelingen uit het Plan van aanpak. Dit vergt zowel additionele tijdelijke inzet van de deelnemers als bijdragen van de ODZOB. De ODZOB heeft als uitvoerende dienst van de GR de rol van dienstverlener en verbinder naar alle 22 deelnemers en de betrokken gemeenteraden en provinciale staten. Daarbij past dat de ODZOB de projectrealisatie en -organisatie ondersteunt in de vorm van het:

- facilitair ondersteunen van het projectplan (uren). Waardoor het te betrekken ondersteunende adviesbureau haar in te zetten expertise kan richten op de inhoudelijke aspecten die nodig zijn voor de verbetering en het te maken van het Plan van aanpak.
- dekken van de kosten ad €25.000:
 - o voor het in te huren adviesbureau om de gezamenlijke zoektocht en rapportage vanuit een deskundige en neutrale positie te kunnen laten begeleiden. De omvang van het benodigd budget

is onderbouwd aan de hand van verkregen indicatieve offertes van enkele deskundige adviesbureaus.

- o vanuit:
 - her-allocatie binnen het collectieve budget 2020 (met mogelijkheid een kostenoverschrijding eenmalig voor lief te nemen; komt ten laste van de reserve);
 - ten laste van de reserve 2020;

Beide met de wetenschap dat het jaarresultaat 2020 evenals voorgaande jaren naar verwachting (ondanks Corona: zie ook AB bericht 25 juni 2020, bijlage 2b) positief zal zijn.

4.1 Het terugkoppelen van het AB besluit aan de Rekenkamergemeenten en de deelnemers dragen bij aan het bevorderen van transparantie en betrokkenheid.

Dat geldt zeker voor de Rekenkamergemeenten. Maar met verwijzing van door deelnemers ingediende zienswijzen op concept begrotingen van ODZOB de afgelopen jaren zeker ook voor andere deelnemers, gemeenteraden en provinciale staten.

Daarbij is een specifieke rol weggelegd voor de AB leden ten aanzien van het informeren van de gemeenteraad/provinciale staten, en het daarbij ophalen van input voor de verdere uitwerking van het Plan van aanpak.

Financiële consequenties

Voorgesteld wordt de opdracht uit te voeren binnen de bestaande middelen en capaciteit bij ODZOB, door her-prioriteren en tijdelijke interne verschuivingen. Dat geldt ook voor in te zetten capaciteit door de deelnemers.

Personele consequenties

Alle deelnemers en de ODZOB committeren zich aan de voor de projectuitvoering benodigde capaciteit en dat deze met prioriteit beschikbaar wordt gesteld. Dit geldt voor de inzet in de onderlinge samenwerking tussen de 22 deelnemers als ook binnen de eigen organisatie. De urgentie om hieraan te werken is evident. De voorgestelde uitwerking van het Rekenkameronderzoek zorgt voor toegevoegde waarde op beoogde outcome van en beter functionerende samenwerking binnen GR ODZOB, waarvan de deelnemers allemaal profijt gaan ondervinden.

Kanttekening

Het succes van de voorgestelde aanpak wordt mede bepaald door te leveren betrokkenheid bij het maken van het Plan van aanpak door alle deelnemers. Dat is een mogelijk risico. Aan de voorkant is de benodigde capaciteit per deelnemer op dit moment niet exact te duiden. Om de totale inzet van de deelnemers te beperken wordt aanbevolen te bezien of en hoe deelnemers zouden kunnen werken met onderlinge vertegenwoordigingen (bv. vanuit de deelregio's). Tegelijkertijd kan ODZOB bezien of en hoe de workload vanuit de reguliere aanpak vanuit het collectief programma c.q. doorontwikkelingen tijdelijk wordt verlaagd. Vanuit de notie dat het gaat om een kortstondige inzet van alle betrokkenen, die met het oog op beoogde outcome meer dan de moeite waard is..

Communicatie

Volstaan met het informeren van de deelnemers en de Rekenkamers.

Bijlagen:

1. Rekenkameronderzoek
2. Memo reflectie ODZOB
3. Overzicht reacties Rekenkamergemeenten per 7 juli 2020

Bijlage 3

Overzicht reacties Rekenkamergemeenten

Gemeente	Datum besluit gemeenteraad	Besluit	Opmerkingen
Eindhoven	2 juni 2020	Kennis genomen van rapportage. Conclusies en aanbevelingen overgenomen	
Best	22 juni 2020	Aanbevelingen overgenomen en college opgedragen uitwerking te geven aan aanbevelingen 1,2,4 en 5.	
Gemert-Bakel	9 juli 2020	Aanbevelingen overgenomen en college opgedragen uitwerking te geven aan aanbevelingen 1,2,4 en 5.	
Geldrop-Mierlo	2 juni 2020	Behandeld in raadscommissie. Akkoord met de aanbevelingen.	
Nuenen c.s.	mei 2020	Akkoord met de aanbevelingen	
Laarbeek		Akkoord met de aanbevelingen	
Son en Breugel	11 juni	Akkoord met de aanbevelingen	
Veldhoven	7 juli 2020	Alle aanbevelingen overgenomen.	
Waalre	7 juli 2020	Alle aanbevelingen overgenomen en college opdracht gegeven uitvoering te geven aan 1, 3, 4 en 5	